

Fagfornyelsen og den nye elev- og lærerrollen

Fosennettverket

Fredag 12. mars 2021

Dag Johannes Sunde

Innhold denne dagen

1. Relasjonsarbeid og motivasjon
2. Fagfornyelse og elev- og lærerrolle
3. Elevmedvirkning

Ny tid på mange måter...

...for hvem skulle tro at 15–16 åringer, etter ti år med diktanalyse og sidemål, skulle savne å høre lærere snakke om Ivar Aasen eller fotosyntese? Dette året har gått utrolig fort, og vi har knapt hengt med til tider. Vi har ikke visst hva som vil skje i nærmeste fremtid, for ikke å snakke om akkurat nå i øyeblikket. Dette gir adventstiden oss en mulighet til å reflektere over. Hva er det som virkelig betyr noe?

18. desember: Jeg har aldri satt mer pris på skolen

Aftenposten.no - Forsiden - 18. des. 05:30

Av: Tyra Holmen (17) Juniorrådgiver for URO, Plan Norge.

Helmine Syvertsen I dagens luke skriver Tyra Holmen (17) om viktigheten av utdanning.

Vi blir isolert fra våre sosiale
ge voksne vi kan snakke med. Det
vanskelig for mange. Men vi kan i d
oss med at vi vil komme oss tilba
ken.

På det verste var det cirka 1 mi
i verden som ikke fikk gått på sko
ikke hatt muligheten til å følge s
hjemmefra. Antall barn og unge s
verdige utdanning, øker, og allere
forskjeller innenfor utdanning har

Hvorfor kommer elevene til skolen?

- For å lære?
- For å treffe venner?
- For å få vitnemål?
- For å selvrealisere seg selv?
- For å høre hva fagfornyelsen er? 😊

Motivasjonen i skolen fortsetter nedover

Nei, lærerne er ikke hovedproblemet

Hovedproblemet i norsk videregående skole i dag er altså ikke at lærerne har for lite utdanning eller at vi har for mange elever i klassen (dette er selvsagt også viktig, men underordnet), men at altfor mange elever mangler motivasjon og ser på skolearbeidet som lite meningsfylt.

(Fra kronikk som fikk 3. plass i kronikkkonkurranse Aftenposten 2015)

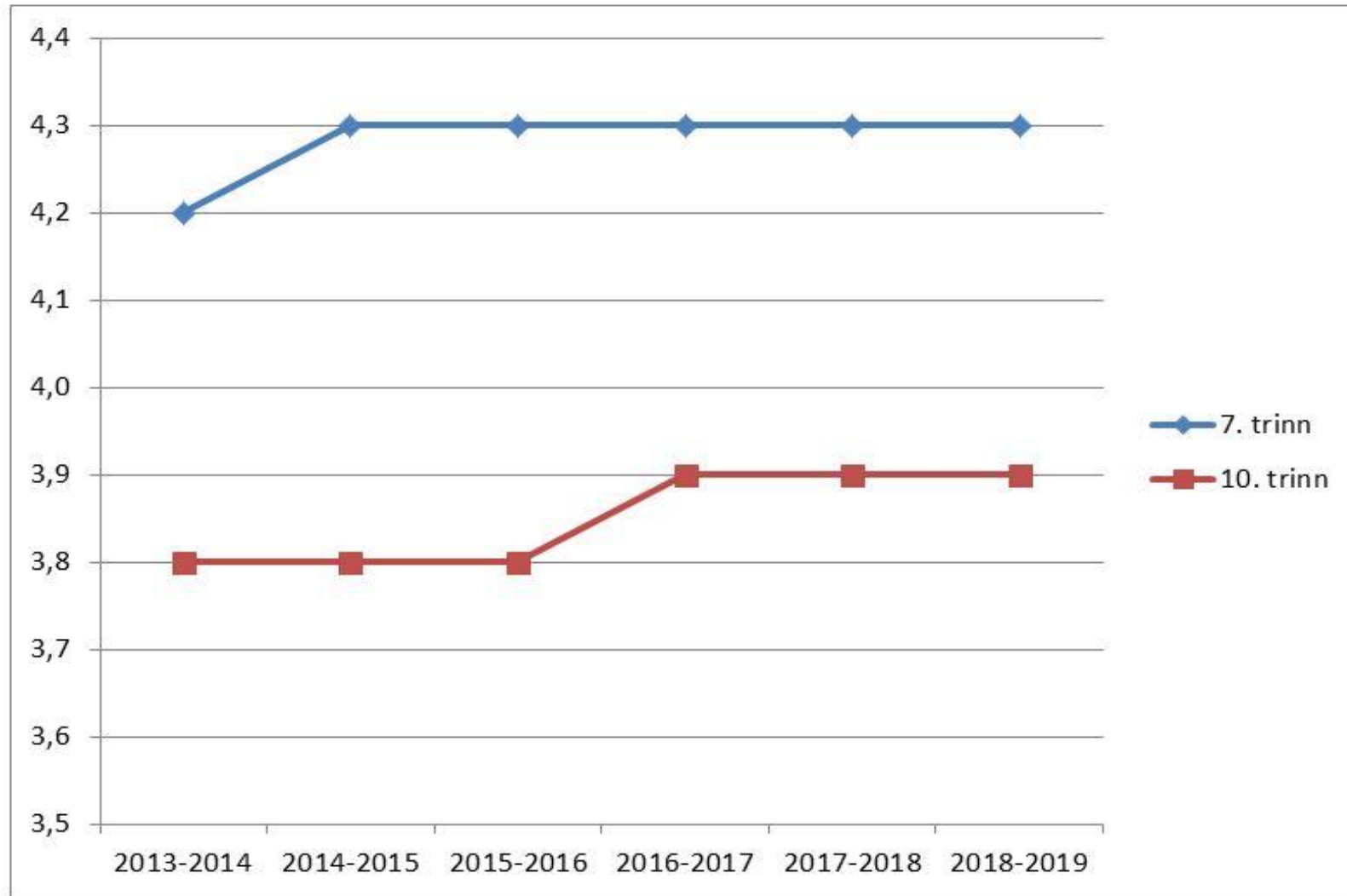
Demotivasjon til elevene begynner tidligere og tidligere. Motivasjonen faller merkbart etter 4. trinnet og fortsetter å falle ut grunnskolen.

Elevens indre stemme

Går i 7 begynner i 8. Jeg er dritt lei av skolen. Jeg føler veldig mye på et press om å gjøre det bra. Det har vært vanskelig siden 4 klasse fordi da skjedde det mye. Når alle kommer å spør hva du fikk på prøva å jeg sier det ikke fordi jeg er redd for at de synes jeg er dårlig. I tillegg føler jeg at jeg er på skolen får å møte venner ikke lære . Noen tips til hvordan jeg kan få mer motivasjon til skolen

Elevenes motivasjon

MOTIVERENDE?

Hva vet vi motiverer?

De fleste elever nevner først egenskaper som handler om lærernes personlighet og væremåte:

- humør
- humor
- personlig
- om de er snille
- om de er rettferdige
- at de viser følelser og er glad i dem

Hva vet vi motiverer?

Deretter nevner elevene egenskaper som lærerne kanskje fokuserer mest på:

- å være faglig flink
- gjøre undervisningen morsom
- motiverende klasserom
- spennende og personlig.

Elevenes følelser og motivasjon

SKOLE: Psykiater: - Spørsmålene alle lærere bør stille foreldre

- Det er ikke så lett å lære seg tyske gloser hvis du vet at pappa skal dø, sier psykiater Anne Kristine Bergem.

NETTAVISEN.NO

«Ikke lett å lære seg tyske gloser hvis du vet at pappa skal dø»

Behovet for å bli sett..

Trailer: #dusåmeg

Den gode læreren er først og fremst et medmenneske. For noen barn har det betydning absolutt alt.

NRK.NO

Intervjuer fra elever 1.-13. årstrinnet

- At læreren er snill...

Dette er gjennomgående noe av det viktigste. Det viser seg faktisk også i høyere utdanning.

Jente 8 år

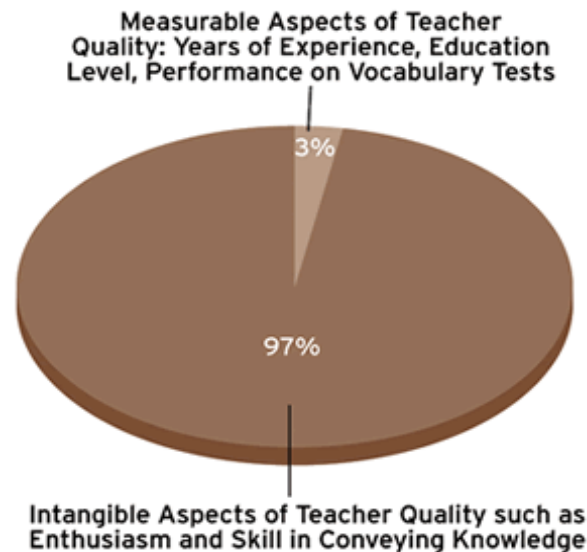
«Drømmelæreren min skal være grei ved å la elevene ta med noe godt på fredagen liksom».

Hva mener lærere selv?

Elusive Qualities (Figure 1)

The teacher characteristics that we can measure—experience, education level, certification status, and so on—only explain 3 percent of the differences in student achievement that are attributable to their teachers' influence.

% of Teachers' Influence Attributable to Various Characteristics

SOURCE: Dan Goldhaber et al., 1999

Egenskaper som lærerne tror er viktigst for elevene:

- å være faglig entusiastisk
- å ha godt humør og bruke mye humor
- å være omsorgsfull
- å se hver enkelt

Relasjoner viktigst

Funn fra norsk og internasjonal skole, viser at elevene er bemerkelsesverdig samstemt når de gir sine karakteristikk på de gode lærerne, uansett om de er 1 trinns elever, vgo eller studenter i høyere utdanning. De bruker bare ulike ord og refleksjoner i måten de omtaler egenskapene og kjennetegnene på.

Hva demotiverer?

- Manglende relasjoner
- Ikke tilpassede lekser
- Stadig testing og prøver og fokus på prestasjon
- Manglende medvirkning og innflytelse på læringen
- Manglende sammenheng mellom fagene
- Opplevelse av utenforskap

Mange fastlagte forutsetninger

Veldig mange ting i skolen kan vi ikke gjøre noe med som

- Elvenes bagasje og bakgrunn
- Foreldres utdanning

Men, én avgjørende faktor kan vi gjøre noe med!

Den gode lærer – fortsatt viktigst

Elevstemmen

- «Hvis du ikke vet hvordan jeg har det og hva jeg trenger så blir det vanskelig å lære meg noe. At læreren samarbeider med meg handler jo om tilrettelagt undervisning. Læreren må snakke med meg om hva som virker og hva som ikke virker. Sammen kan vi finne gode løsninger» sagt av Skoleproffene
- «Lærere gjør en enorm forskjell. En lærer kan forandre alt for en elev, hele livet kan forandres. Gjøre at vi plutselig får til ting, snu dårlige mønstre til gode. Innsatsen til en enkelt lærer kan gjøre at vi trives på skolen. Lærerne er gull verdt i livet vårt når de er gode.» Sagt av Skoleproffene

Relasjon og fagfornyelse

Skal Fagfornyelsen gjøre en forskjell i skolen må vi hele tiden utvikle relasjonsarbeidet. Unge som dropper ut av vgo nevner i første rekke:

- At skolen føles irrelevant
- Utenforskap
- Manglende relasjoner til lærerne
- Manglende relasjoner fører til demotivasjon
- Psykisk uhelse og opplevd stress og press – både faglig og sosialt

Dybdelæring gjennom gode relasjoner?

- dybdelæring, innovasjon og ny kompetansedefinisjon aktuelle begreper. Det er det grunn til å tro at dette blir tomme begreper hvis de ikke samtidig fylles med et innhold og en aksept for at det relasjonelle og det faglige for elevene er ett.
- Skal vi ha ambisjoner om å oppnå dybdelæring og en mer helhetlig forståelse blant elevene i og på tvers av fag, må lærerrollen endres i takt med elevenes behov for faglig psykososial støtte. Vi må se enkelteleven – ikke bare elevgruppen.

Hvorfor?

Et dumt spørsmål kanskje...

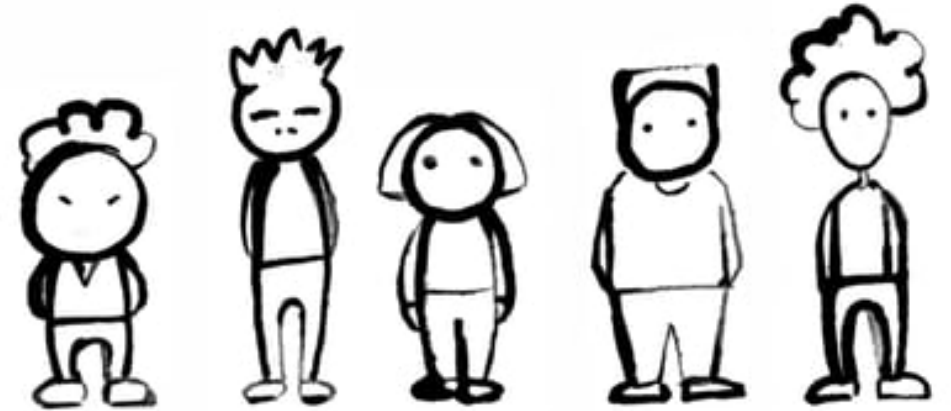
... men hvorfor må vi fortsette å utvikle denne rollen?

Kort sammespørsmål til senere

- Tilpasser vi til den enkelte elev eller elevgruppe?
 - Eller, er det oftest elevene som tilpasser seg vår undervisning?

Prinsipper for læring for alle elever

- Medvirkning og selvregulert læring
- Relasjoner, kommunikasjon og samarbeid
- Elevenes motivasjon og følelser
- Elevenes forkunnskaper og interesser
- Utfordringer slik at alle har noe å strekke seg etter
- Vurdering for læring
- Dybdelæring og tverrfaglighet

Relevans og utbytte

Sammenheng mellom utbytte av det vi lærer på skolen og relevansen til mine drømmer og ønsker for videre utdanning.

Relevans og virkelighetsnær læring (Real World Learning)

Slik skal fotballaget reddes ut

Mandag fant redningsmannskaper fotballaget på tolv gutter og treneren som har vært savnet i en grotte i Thailand siden forrige lørdag.

Guttene er nedkjølt etter ti døgn i grotten. For å komme seg ut må de kanskje lære å dykke.

Tham Luang Nang Non-grotten

Thailandske spesialsoldater fra Navy Seals fant guttene.

KILDER: AP / TV 2 / NTB / CNN

nyhetsgrafikk.no

Kreativitet

- henger sammen med **kritisk tenkning** og **problemløsning**.
- kan forstås som å være nysgjerrig, utholdende, fantasifull i problemløsning, alene og i samarbeid med andre. Innovasjon inkluderer sentrale sider ved kreativitet, men innebærer i tillegg å kunne ta initiativer og omsette ideer til handling (NOU 2015: 8).
- kreativitet er <<enhver handling, ide eller produkt som forandrer et eksisterende domene, eller som transformerer et eksisterende domene til noe nytt>> (Csikszentmihaly, 1996, i Skogen, 2006, s. 90).

Hva er kreativitet?

Fem myter:

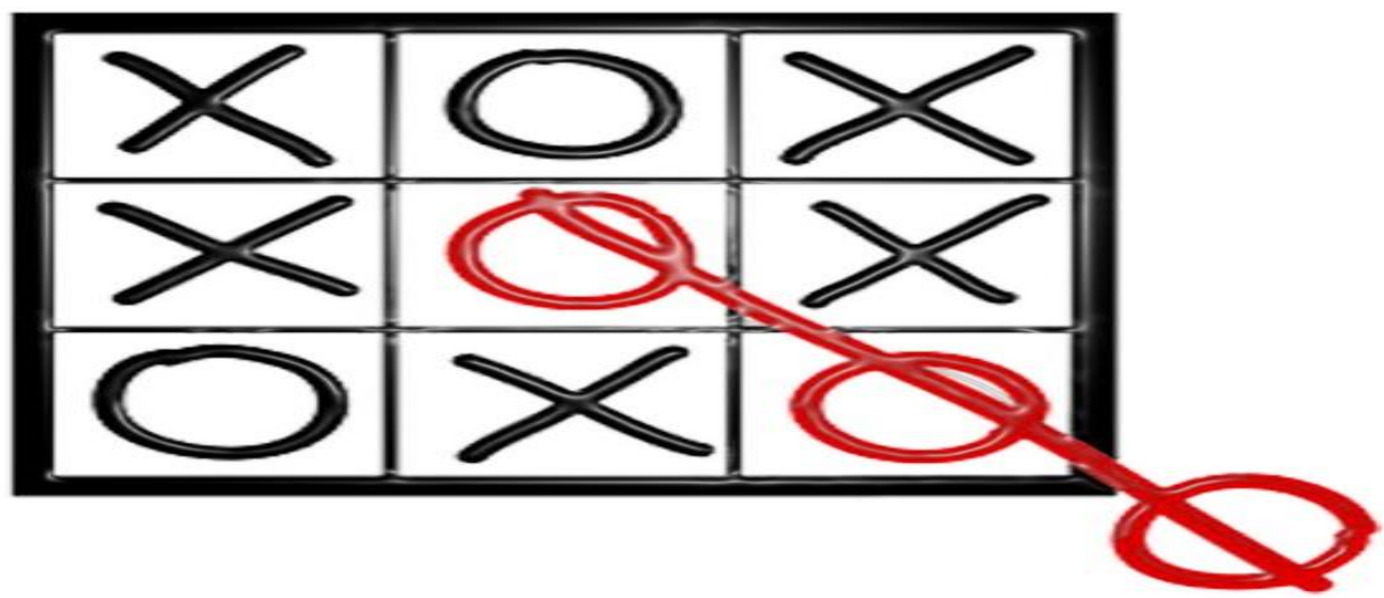
1. Kreativitet forutsetter høy intelligens
 2. Kreativiteten er størst hos unge
 3. Kreativitet er noe vi finner hos de få risikovillige
 4. Kreativitet er en ensom og individuell virksomhet
 5. Kreativitet kan ikke ledes
- Alle har et potensial for kreativitet bare forholdene legges til rette, og den største hindringen er VOJ (Voice of Judgement).
 - Kreativitet = Ekspertise + ferdigheter i kreativ tenkning + motivasjon (jf. Ray and Myers 1986 og Ray 2004).
 - «the entrepreneur always searches for change, respond to it, and exploits it as an opportunity» (Drucker mfl. 2004: 25)

Hva er kreativitet?

Fem myter:

1. Kreativitet forutsetter høy intelligens
 2. Kreativiteten er størst hos unge
 3. Kreativitet er noe vi finner hos de få risikovillige
 4. Kreativitet er en ensom og individuell virksomhet
 5. Kreativitet kan ikke ledes
- **Alle har et potensial for kreativitet** bare forholdene legges til rette, og den største hindringen er VOJ (Voice of Judgement).
 - **Kreativitet = Ekspertise + ferdigheter i kreativ tenkning + motivasjon** (jf. Ray and Myers 1986 og Ray 2004).
 - «the entrepreneur always searches for change, respond to it, and exploits it as an opportunity» (Drucker mfl. 2004: 25)

THINK OUTSIDE THE BOX

Virkelighetsnær læreplan

John Goodlad sier:

- Curriculum should be organized around the needs of society and students.
- Curriculum should have a wide range of purposes, including cognitive, social, civic, vocational, aesthetic, and moral.
- Realistic reform policies and programs should be enacted

Virkelighetsnær læreplan

John Goodlad sier:

- Curriculum should be organized around **the needs of society and students**.
- **Curriculum should have a wide range of purposes**, including cognitive, social, civic, vocational, aesthetic, and moral.
- **Realistic** reform policies and programs should be enacted

... og virkeligheten er tverrfaglig

«Verden er ikke delt inn i fag» (elev)

Et bilde på tverrfaglighet

The world beyond the classroom is cross-curricular. Through my window I see walls, trees, people walking by, cars, birds, clouds and the occasional aeroplane – I understand none of them fully from the perspective of just one curriculum subject. I describe and appreciate the cherry tree outside using a combination of geographical, artistic, poetic, philosophical and historical vocabularies. Others might perceive the same scene by linking thoughts from mathematics, science, design, music, movement or religious education. We each look on the world, its objects, patterns and experiences, with different eyes (Barnes 2014)

OECD – om problemorientering og tverrfaglig tenkning

Fremhevet allerede i et rammeverk fra 2003 ulike sentrale ferdigheter som viktige for å løse problemstillinger. Elevene skulle kunne å:

- identifisere tverrfaglige problemstillinger
- identifisere relevant informasjon eller begrensninger
- presentere mulige alternativer eller løsninger
- velge løsningsstrategier
- løse problemer
- sikre eller reflektere over løsninger
- kommunisere resultatene

Fremtidens kompetanse

Ludvigsenutvalget fremhever disse ferdighetene – som ikke er så langt unna OECD sitt rammeverk

1. Fagkompetanse
2. IKT-kompetanse
3. Kommunikasjon og samarbeid
4. Kreativitet og innovasjon
5. Kritisk tenkning og problemløsning
6. Metakognisjon og å lære å lære
7. Personlig og sosialt ansvar – etisk og emosjonell bevissthet
8. Kulturell bevissthet og kompetanse
9. Liv og karriere/jobbkompetanse
10. Borgerskap – lokalt og globalt

Eksempel fra New Zealand

Et land vi ofte sammenligner oss med siden de har en kompetansebasert læreplan. De legger vekt på 5 ferdigheter som er viktige i dagens skole. Alle går på tvers av fag.

1. Thinking
2. Relating to others
3. Using language, symbols, and texts
4. Managing self
5. Participating and contributing

De 4 C'er

Michael Fullan snakker om de fire c'er:

- Critical Thinker – Å løse problemer
- Communicator – Å kunne forstå og kommunisere idéer
- Collaborator – Å samarbeide med andre
- Creator – Å produsere noe med høy kvalitet

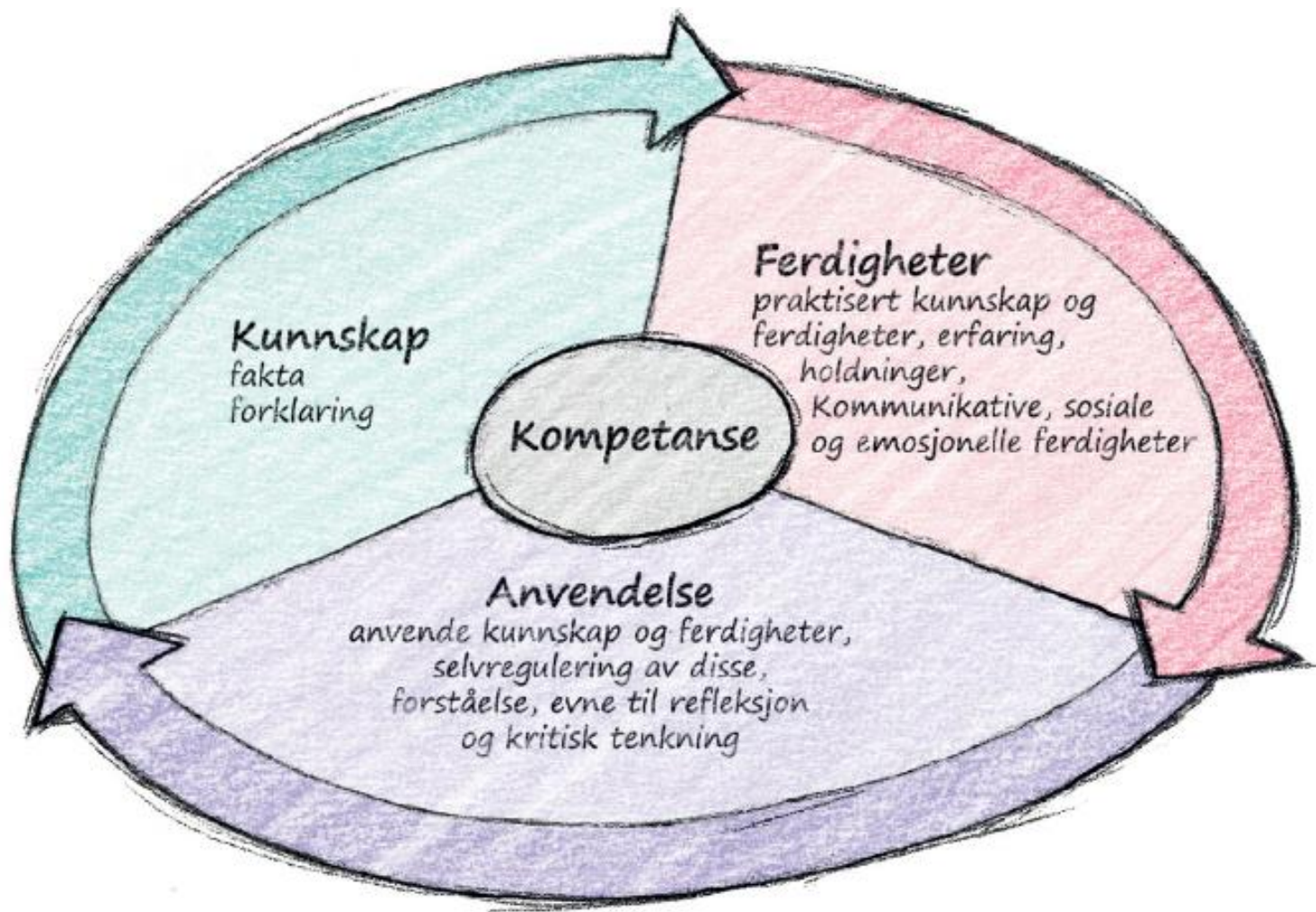
Alt dette går også på tvers av fag!

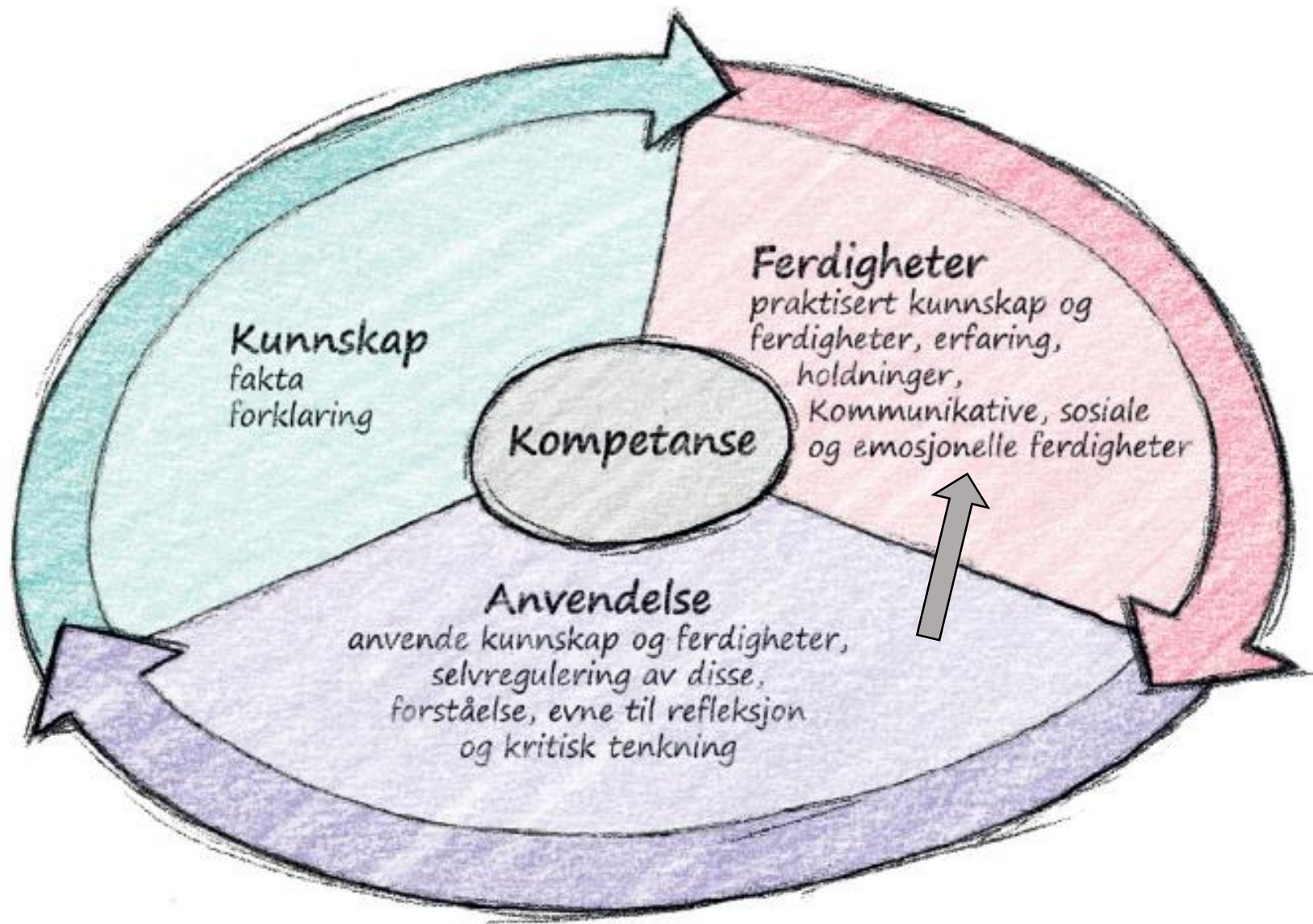
Nytt kompetansebegrep

Kompetanse er å tilegne seg og anvende kunnskaper og ferdigheter til å mestre utfordringer og løse oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger og situasjoner. Kompetanse innebærer forståelse og evne til refleksjon og kritisk tenkning

(Meld. St. 28 (2015–2016), s. 28).

Hva ligger i kompetansebegrepet?

Kunnskap
fakta
forklaring

Kompetanse

Ferdigheter
praktisert kunnskap og
ferdigheter, erfaring,
holdninger,
Kommunikative, sosiale
og emosjonelle ferdigheter

Anvendelse
anvende kunnskap og ferdigheter,
selvregulering av disse,
forståelse, evne til refleksjon
og kritisk tenkning

Mer i retning av personlig læring?

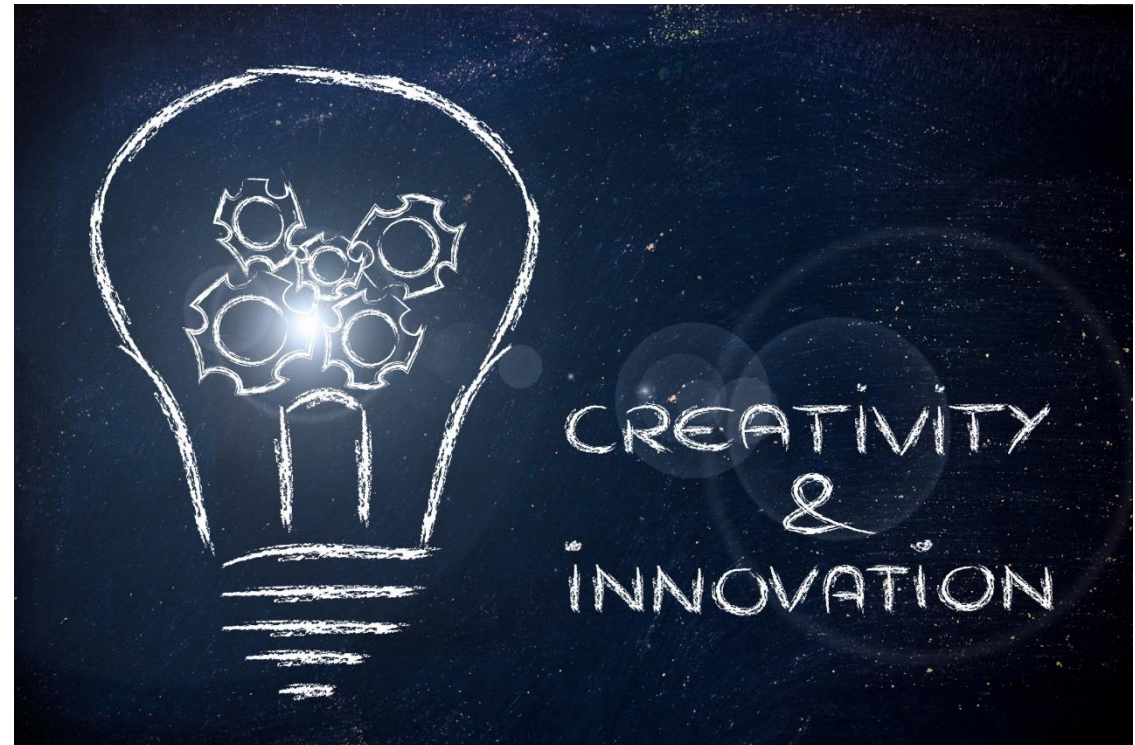
- Viser til ulike læringserfaringer, ulike sett av instruksjoner og strategier og oppgaver i tid og rom som adresseres til hver enkelt elevs:
 - Læringsbehov
 - Interesser
 - Lidenskap
 - Kulturell bakgrunn
 - etc
- En tilnærming til læring som en motsetning til «one-size-fits-all»
- Kalles også elevsentrert læring – tar ikke først hensyn til logistikk, tid og sted, hva som foretrekkes av skole og lærere

Personlig læring

Hvordan tilrettelegge for en kreativ opplæring som imøtekommer flere?

- Relasjon
- Kreativitet
- Dybdelæring
- Tverrfaglighet

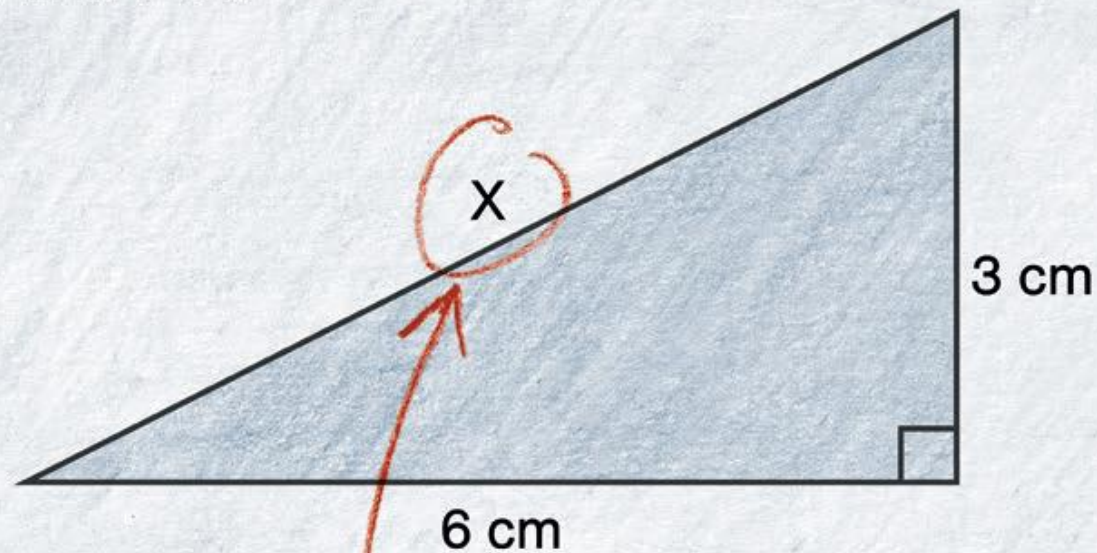
Hva skal til for å bli bedre?

- øve, øve, øve og trene, trene, trene
 - ikke øve på det en kan, men på det en ikke kan
 - fokusere på vanskelige og utfordrende ting, slik at «andre ting» blir lettere
 - disiplin og rutiner for arbeidet
 - evne til selvregulering og vurdering av egen prestasjon
 - evne til å vurdere andres prestasjoner
 - stor grad av tålmodighet og takle motstand
 - ha mål i sikte for det en øver og trener på, for eksempel en forestående kamp eller fremføring
 - vant til ulike sosiale konstellasjoner og til å spille ulike roller
 - vant til å bli eksponert og å prestere
 - vant til å forholde seg til trener, dirigent, instrumentallærer – den mer kompetente
- (Winner, Goldstein & Vincent-Lancrin , 2013)*

Feire feilene

3. Finn X

Her er den

Prinsipper og strategier (Leahy og Wiliam 2015)

	Hvor skal den lærende?	Hvor er den lærende?	Hvordan komme dit?
Læreren	Konkretisere, dele og forstå læringsmål og kjennetegn	Skape gode diskusjoner, oppgaver og aktiviteter som synliggjør elevenes kompetanse	Gi tilbakemeldinger som hjelper elevene fremover
Elevpar	Forstå og kommunisere hva elevene skal lære	Aktivere elevene som læringsressurser for hverandre	
Eleven	Forstå og reflektere over intensjonen med læringen	Aktivere elevene slik at de får eierskap over egen læring	

Prinsipper og strategier (Leahy og Wiliam 2015)

	Hvor skal den lærende?	Hvor er den lærende?	Hvordan komme dit?
Læreren	Konkretisere, dele og forstå læringsmål og kjennetegn	Skape gode diskusjoner, oppgaver og aktiviteter som synliggjør elevenes kompetanse	Gi tilbakemeldinger som hjelper elevene fremover
Elevpar	Forstå og kommunisere hva elevene skal lære	Aktivere elevene som læringsressurser for hverandre	
Eleven	Forstå og reflektere over intensjonen med læringen	Aktivere elevene slik at de får eierskap over egen læring	

Dybdelæring

Undervisningen bør stimulere til utvikling av kompetanse og innsikt i temaer som går på tvers av fagområder, og at elevene arbeider med problemstillinger eller temaer som krever kunnskaper og ferdigheter fra flere fag. **Problemløsning er derfor en viktig del av arbeid med dybdelæring** (Meld. St. 28 (2015 - 2016), s. 7).

Dybdelæring

Undervisningen bør stimulere til **utvikling av kompetanse og innsikt i temaer som går på tvers av fagområder**, og at elevene arbeider med problemstillinger eller temaer som krever kunnskaper og ferdigheter fra flere fag. **Problemløsning er derfor en viktig del av arbeid med dybdelæring** (Meld. St. 28 (2015 - 2016), s. 7).

Dybdelæring

Undervisningen bør stimulere til **utvikling av kompetanse og innsikt i temaer som går på tvers av fagområder**, og at elevene arbeider med problemstillinger eller temaer som **krever kunnskaper og ferdigheter fra flere fag**. **Problemløsning er derfor en viktig del av arbeid med dybdelæring** (Meld. St. 28 (2015 - 2016), s. 7).

5 min pause

Organisering

Er dette den beste måten å gjøre det på?

	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
1 8:30 9:30		NOR. FLMA1 Pølgr 1 6)	MHE. GJLI MHE 1 10)	FSP. BRBE FLØ 9D 11)	ENG. BEMA4 PØL 9A 12)
2 9:40 10:40	RLE. ANTI PØL 9A 1)	MAT. OLN Pølgr 1 2)		ENG. BEMA4 PØL 9A 12)	VAL. JOKA PØL 9A 16)
3 11:10 12:10	MAT. OLN Pølgr 1 2)	KRO ANTI Gym 1 7)	MAT. OLN Pølgr 1 2)	MUS. INMA 13)	NAT. ANTI PØL 9A 17)
4 12:20 13:20	NAT. OLN PØL 9A 3)	SAF. ANTI PØL 9A 8)		NOR. FLMA1 Pølgr 1 14)	KRO ANTI Gym 1 7)
5 13:30 14:30	FSP. BRBE FLØ 9D 4)	UTV. MAKA1 PØL 9A 9)		NOR. FLMA1 Pølgr 1 15)	SAF. ANTI PØL 9A 8)
6 14:30 15:30	VAL. JOKA PØL 9A 5)				

Tid	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
08.00-08.30					
08.30-09.00	Norsk	Matte	Engelsk	Dino/KRLE	Musikk
09.00-09.30	Norsk	Matte	Engelsk	Dino/Norsk	Musikk
09.30-09.45	Friminutt	Friminutt	Friminutt	Friminutt	Friminutt
09.45-10.15	Matte	Norsk	Norsk	Naturfag	Matte
10.15-10.45	Matte	Norsk	Norsk	Naturfag	Matte
10.45-11.15	Matte	Norsk	Norsk	Samf.fag	Matte
11.15-11.30	Spising				
11.30-12.00	Storefri				
12.00-12.30	KH	IKT/Samf.fag	Kr.øv	Norsk	KRLE
12.30-13.00	KH	IKT/Norsk	Kr.øv	Norsk	KRLE
13.00-13.30	KH	IKT/Norsk	Kr.øv.	Norsk	
13.30-13.45	Friminutt		Friminutt		Friminutt
13.45-14.15					
14.15-14.45					
14.45-15.15					

	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
1 8:30 9:30		NOR. FLMA1 Pølgr 1	MHE. GJLI MHE 1	FSP. BRBE FLØ 9D	ENG. BEMA4 PØL 9A
2 9:40 10:40	RLE. ANTI PØL 9A	MAT. OLN1 Pølgr 1		ENG. BEMA4 PØL 9A	VAL. JOKA PØL 9A
3 11:10 12:10	MAT. OLN1 Pølgr 1	KRO ANTI Gym 1	MAT. OLN1 Pølgr 1	MUS. INMA 13)	NAT. ANTI PØL 9A
4 12:20 13:20	NAT. OLN1 PØL 9A	SAF. ANTI PØL 9A		NOR. FLMA1 Pølgr 1	KRO ANTI Gym 7)
5 13:30 14:30	FSP. BRBE FLØ 9D	UTV. MAKA1 PØL 9A		NOR. FLMA1 Pølgr 1	SAF. ANTI PØL 9A
6 14:30 15:30	VAL. JOKA PØL 9A				

21ste århundrets ferdigheter er ikke inndelt i fag

Kritisk tenkning, problemløsning, meningskaping, fortolkning, sammensetting av informasjon

Forskningsferdigheter og praksis, spørrende innstilling

Kreativitet, artisteri, nysgjerrighet, forestillingsevne, innovasjon, personlig uttrykk

Utholdenhet, selvregulering

Muntlig og skriftlig, presentasjon og lytteegenskaper

Lederskap, teamarbeid, samarbeid, kan jobbe i virtuelle og nyskapende arbeidsrom

Informasjon og kommunikasjonsteknologi, programmering, media

Sivil, etisk, og sosial rettferdighet

Global forståelse, multikulturell leseferdigheter, humanitet

Vitenskapelig leseferdigheter og meningsdannelse, vitenskapelig metode

Miljø og bevaringsferdighet, forståelse for økosystemet

Helse, kosthold, trening, folkehelse og sikkerhet

Så hva skal vi fylle timeplanen med?

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag

Dybdelæring gjennom tverrfaglig arbeid

Mandag		Tirsdag		Onsdag		Torsdag		Fredag	
«Bærekraft»		«Bærekraft»		Fag	Fag	Fag	Fag	«Bærekraft»	
				Fag	Fag	Fag	Fag		
Fag				«Bærekraft»		Fag			
Fag	Fag	«Bærekraft»		«Bærekraft»		Fag			
«Bærekraft»								«Bærekraft»	«Bærekraft»
«Bærekraft»		«Bærekraft»						«Bærekraft»	
				God helg!					

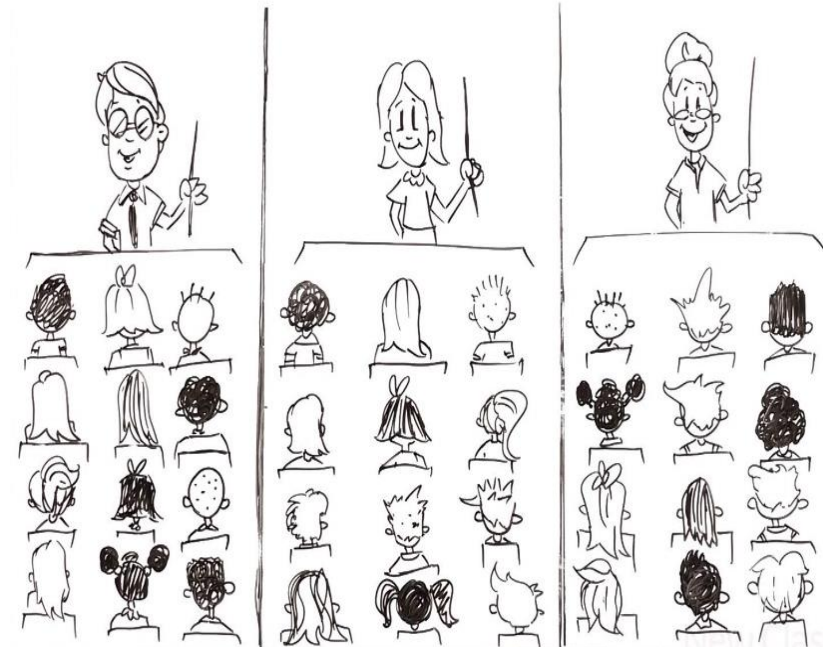
Dybdelæring gjennom tverrfaglig arbeid

Mandag		Tirsdag		Onsdag		Torsdag		Fredag	
«Bærekraft» Naturfag, Matematikk, Kunst og H		«Bærekraft» Norsk, samfunnsfag, Krle		Fag		Fag	Fag	«Bærekraft» Samfunnsfag, naturfag, norsk	
						Fag	Fag		
				«Bærekraft» Engelsk, Mat og H, matematikk		Fag			
Fag	Fag	«Bærekraft» Norsk, samfunnsfag, Krle		«Bærekraft» Engelsk, Krle, samfunnsfag		Fag			
«Bærekraft» Naturfag, Matematikk, Kunst og H									
«Bærekraft»	«Bærekraft»								
«Bærekraft» Naturfag, Matematikk, Kunst og H		«Bærekraft» Norsk, samfunnsfag, Krle		«Bærekraft»	«Bærekraft»	«Bærekraft» Engelsk, Krle, samfunnsfag		God helg!	
				Engelsk, Mat og H, matema tikk	Engelsk, Mat og H, matema tikk				

Dybdelæring gjennom tverrfaglig arbeid

Mandag		Tirsdag		Onsdag		Torsdag		Fredag	
«Bærekraft» Naturfag, Matematikk, Kunst og H		«Bærekraft» Norsk, samfunnsfag, Krle		Valgfag		Fr. språk	Mus	«Bærekraft» Samfunnsfag, naturfag, norsk	
Norsk Mat						Mus	Fr. språk		
		Mat Norsk		«Bærekraft» Engelsk, Mat og H, matematikk		KRØ			
«Bærekraft» Naturfag, Matematikk, Kunst og H		«Bærekraft» Norsk, samfunnsfag, Krle		«Bære kraft»	«Bære kraft»	«Bærekraft» Engelsk, Krle, samfunnsfag			
				Engelsk, Mat og H, matema tikk	Engelsk, Mat og H, matema tikk			God helg!	

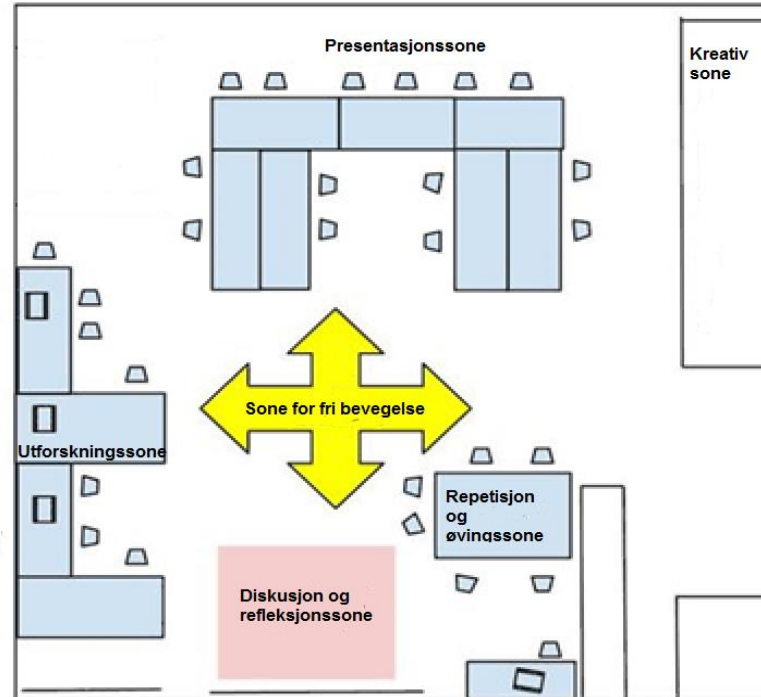
Hvordan bør elevene jobbe for å se denne helheten?

Tilpasse etter behov?

Organisere klasserommet etter tverrfaglig arbeidsmetodikk?

Tverrfaglig læring handler om å
- tørre å styre, tørre å slippe taket

- Elevene må få tid til å gruble, diskutere, prøve og feile over tid med rike spørsmål og problemstillinger.
- De må få medbestemme og være med i arbeidet med læreplanen og valg av mål før opplæringen begynner
- Lærere må få tid til å samarbeide om læreplananalyse.
- Deres interesser må få betydning for valg av læringsinnhold og metode. Først da kan vi snakke om reell elevmedvirkning.

Kan vi komme hit?

Elevmedvirkning

Elevmedvirkning

- Bør være et grunnleggende prinsipp
- Styringsgruppe
- Åpenhet
- Samarbeid om kompetansemålenes innhold
- Medbestemmelse av vurderingsformer - kan disse være ulike for ulike elever?

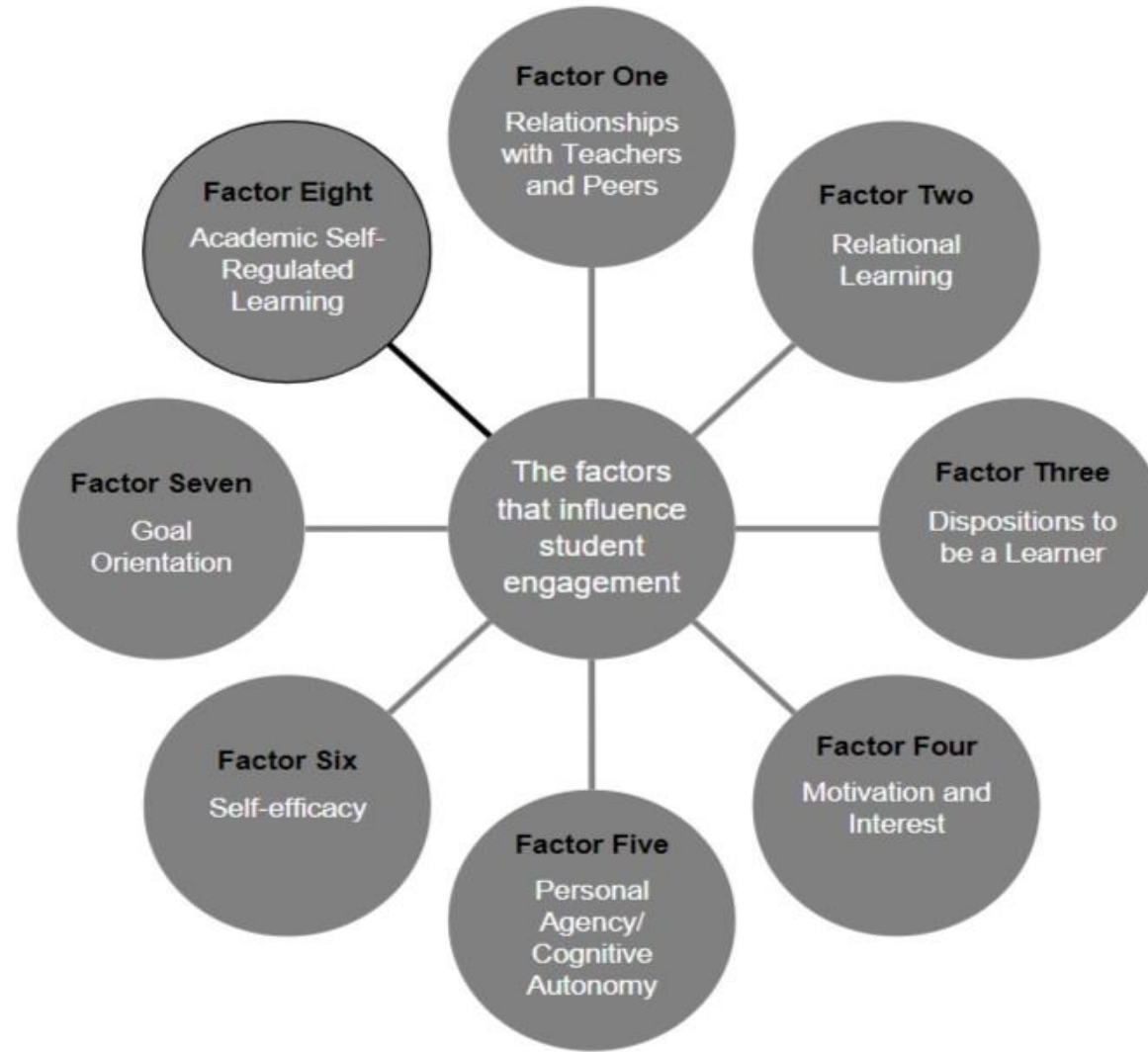
Elevenes medbestemmelse i overordnet del

- *Demokratiske verdier må fremmes gjennom aktiv deltakelse i hele opplæringsløpet.*
- *Skolen skal være et sted der barn og unge opplever demokrati i praksis. Elevene skal erfare at de blir lyttet til i skolehverdagen, at de har reell innflytelse, og at de kan påvirke det som angår dem.*
- *De skal få erfaring med og praktisere ulike former for demokratisk deltakelse og medvirkning, både i det daglige arbeidet i fagene og gjennom for eksempel elevråd og andre rådsorganer.*

Har vi reell elevmedvirkning?

- Er medvirkning noe annet enn medbestemmelse?
- Er elevene medvirkende til det som «betyr» noe? (da tenker jeg ikke på type mat i kantinen, at det gjennomføres elevråd, ordensreglement -selv om dette er viktig)
- Hvor lenge oppleves medvirkning reelt hvis elevene ikke ser konsekvenser av medvirkningen?

8 faktorer som påvirker elevenes medvirkning (Gibbs & Postkitt 2010)

Elevmedvirkning

- Elevene ønsker å se sammenhenger

SUB-skjema: Styrker – Utfordringer – Behov
(personlig læringsstrategi)

	Styrker	Utfordringer	Behov
Tilgang	<ul style="list-style-type: none"> • Jeg kobler det jeg lærer, til det jeg allerede vet. • Jeg kan visualisere det jeg hører. 	<ul style="list-style-type: none"> • Av og til forstår jeg ikke hva jeg leser. • Jeg har problemer med å fokusere. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jeg trenger steg-for-steg-veiledning for å forstå. • Jeg foretrekker å bruke video for å lære ulike konsepter.
Medvirkning	<ul style="list-style-type: none"> • Jeg liker å veilede og undervise andre. • Jeg jobber bra sammen med andre. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jeg sliter med å organisere og planlegge. • Jeg blir forvirret om jeg multitasker. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jeg foretrekker at oppgaver brytes ned til mindre deler. • Jeg foretrekker å jobbe sammen med en medelev, men jeg elsker å gjøre kunst og håndverksarbeidet alene.
Uttrykk	<ul style="list-style-type: none"> • Jeg liker å tegne det jeg tenker. • Jeg er god til å presentere og snakke. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jeg synes det er vanskelig å ta oppsummerende notater. • Jeg sliter med å sette tanker ned på papiret. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jeg trenger å lære meg å ta notater, lage skisser og bruke tegneredskaper. • Jeg foretrekker å presentere muntlig.
<p>Ord som beskriver meg: kreativ, artistisk, vennlig, ledertype, en tenker, designer, flink til å presentere</p>			
<p>Interesser, talenter og lidenskap: Jeg elsker å tegne og ønsker flere kunst- og håndverkstimer. Jeg er interessert i å hjelpe andre og ser kanskje for meg en fremtid som lærer eller bedriftsleder. Jeg bruker sosiale medier mye og tenker kanskje å opprette en blogg.</p>			

Hva er reell elevmedvirkning?

- Er det å bestemme hva som skal selges i kantina?
- Er det å delta i elevarbeid og demokratiske prosesser?
- Er det å få være med å bestemme hvordan utearealet skal se ut?

JA – alle disse tingene, men ingen av dem er kanskje det som er viktigst.

Formell medvirkning

Å medvirke i prosesser som omhandler læring og andre ting som «betyr noe».

Å medvirke i planlegging av læring

<i>Tverrfaglige temaer</i> (Folkehelse og livsmestring)	<i>Overordnet del</i> (Relevant innhold)	
<i>Matematikk (regifag)</i> <i>Om faget</i> <ul style="list-style-type: none">● Kompetansemål● Kompetansemål● Kompetansemål	Energi	<i>Naturfag (regifag)</i> <i>Om faget</i> <ul style="list-style-type: none">● Kompetansemål● Kompetansemål● Kompetansemål
<i>Samfunnsfag (regifag)</i> <i>Om faget</i> <ul style="list-style-type: none">● Kompetansemål● Kompetansemål	<i>KRLE (tverrfag)</i> <i>Om faget</i> <ul style="list-style-type: none">● Kompetansemål● Kompetansemål	<i>Kunst og håndverk (tverrfag)</i> <i>Om faget</i> <ul style="list-style-type: none">● Kompetansemål● Kompetansemål
<i>Undervisvurdering</i>		

<i>Tverrfaglige temaer</i> (Folkehelse og livsmestring)	<i>Overordnet del</i> (Relevant innhold)	
<i>Matematikk (regifag)</i> <i>Om faget</i> <ul style="list-style-type: none"> ● Kompetansemål ● Kompetansemål ● Kompetansemål 	Energi	<i>Naturfag (regifag)</i> <i>Om faget</i> <ul style="list-style-type: none"> ● Kompetansemål ● Kompetansemål ● Kompetansemål
<i>Samfunnsfag (regifag)</i> <i>Om faget</i> <ul style="list-style-type: none"> ● Kompetansemål ● Kompetansemål 	<i>KRLE (tverrfag)</i> <i>Om faget</i> <ul style="list-style-type: none"> ● Kompetansemål ● Kompetansemål 	<i>Kunst og håndverk (tverrfag)</i> <i>Om faget</i> <ul style="list-style-type: none"> ● Kompetansemål ● Kompetansemål
<i>Undervisvurdering</i>		

Eierskap til egne læringsprosesser

Dette innebærer blant annet at elevene bør delta i diskusjonen om:

- Innholdet i læreplanen
- Hva som er relevant å jobbe med ut fra læreplanen
- Kjennetegn underveis og hva som kan være høy måloppnåelse
- Arbeidsprosess og metode
- Organisering
- Innleveringer/prøver
- Underveisvurdering, avslutning

Å medvirke i arbeid med innholdet

VURDERINGSSKJEMA TIL TEMAET UNGDOM OG LIVSMESTRING

UNGDOM OG LIVSMESTRING

FAG OG RELEVANS	LÆRINGSAKTIVITETER	KOMPETANSEMÅL	KJENNETEGN	HØY MÅLOPPNÅELSE
VALGFAGET TRAFIKK Rusmidler Gruppe-tilhørighet Ansvar, plikt og etikk	GRUPPEARBEID ER ET FØRENDE PRINSIPP FOR TVERRFAGLIG ARBEID! Eksemplene under kan brukes som læringsaktiviteter. Les mer på Trygg Trafikks nettsider. Kims lek Debattpanel Rollespill i forbindelse med førstemann på skadestedet Aktivitetssløype med promillebriller Verdivalgsøvelser	▶ <i>Diskutere hvordan oppmerksomhet og rusmidler kan påvirke sanser og reaksjonsevne i trafikken</i>	▶ Kan beregne reaksjonslengde og reaksjonstid ▶ Kan forklare kjøreprosessen som sanse, oppfatte, avgjøre og handle ▶ Kjenne til promillegrensen og hvorfor den eksisterer ▶ Kjenne til de vanligste rusmidlene ▶ Gjøre rede for tre av de vanligste årsakene til distraksjon i trafikken ▶ Samtale om ulike risikofaktorer	▶ Kan forklare og vise hva reaksjonsevne er ▶ Kan føre en dialog om sammenhengen mellom rus og reaksjon ▶ Kjenne til ulike rusmidler og hvordan de påvirker kroppen ▶ Kjenne til hva som kan distrahere i trafikken ▶ Viser evne til å forutse risiko
		▶ <i>Demonstrere hvilke plikter og hvilket ansvar de har ved en trafikkulykke, og utføre livreddende førstehjelp gjennom praktiske øvelser</i>	▶ Kunne vise og forklare hvordan man sikrer frie luftveier og legger i sideleie ▶ Gjøre rede for og vise hvordan man sikrer seg selv med refleksevest, markere skadestedet og får overblikk over skadestedet ved en bilulykke	▶ Kunne reglene og atferd som gjelder «førstemann på skadested» ▶ Kunne redegjøre for og utføre livreddende førstehjelp

Pedagogisk medvirkning

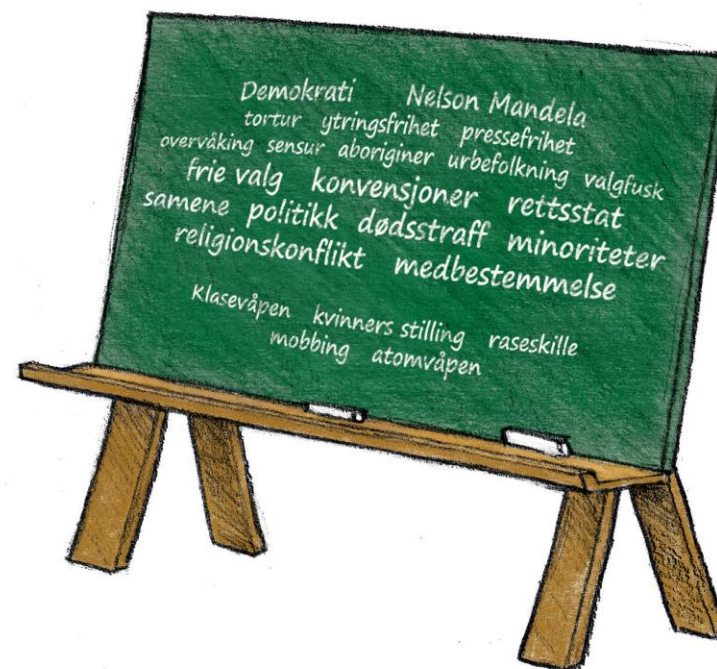

Styringsgruppe

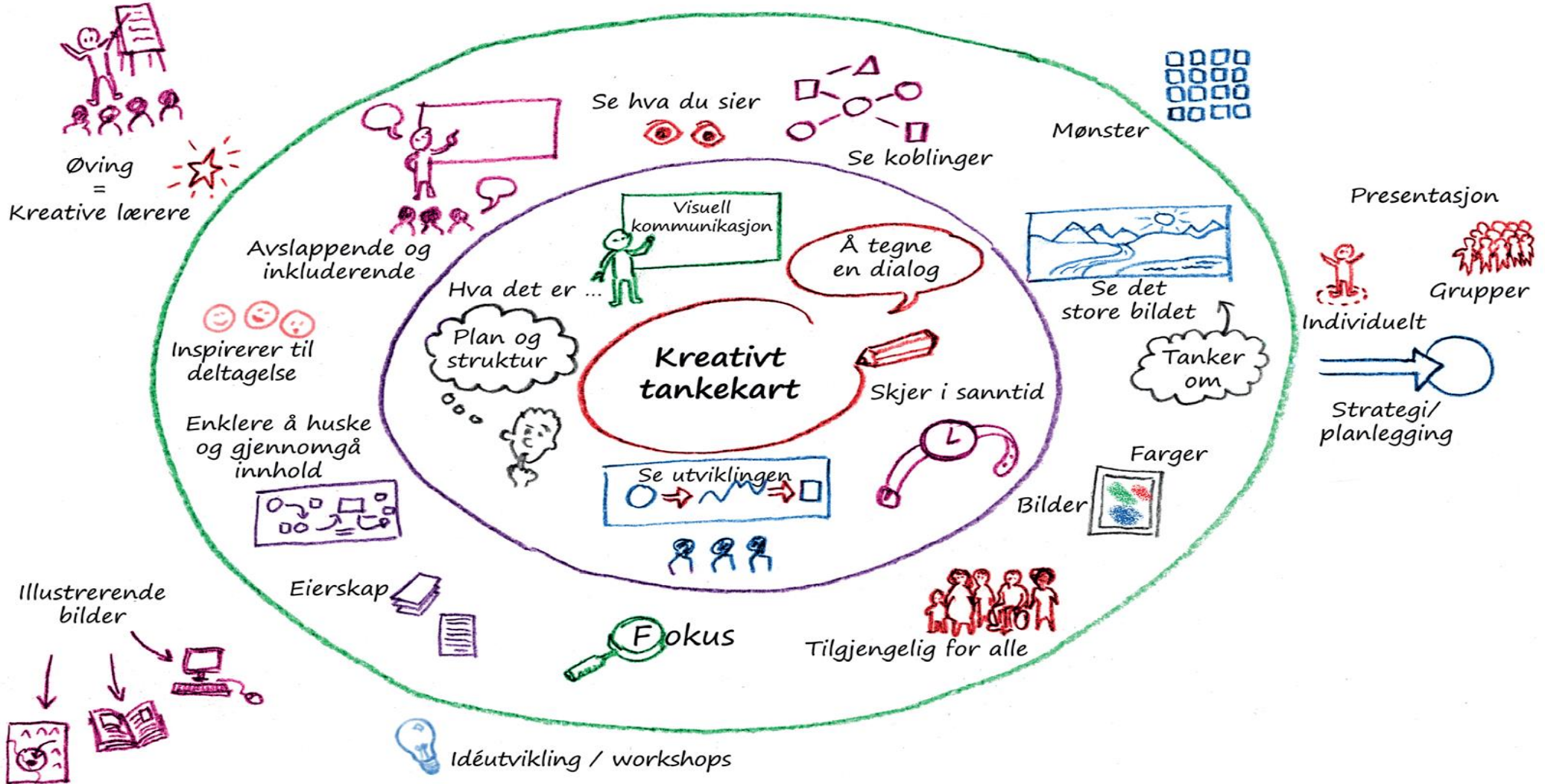
- Gruppe på 4-5 elever som er med i planleggingen av en periode eller opplæring av et tema sammen med lærerne/lærerteamet.
- Medvirkende i innhold fra læreplan
- Får diskutere og komme med ønsker
- Får flere valg om læringsaktiviteter, vurderingsmetoder, læringsprodukt osv
- Styringsgruppen tar dette tilbake til klassen hvor de diskuterer og får stemme over ulike valg

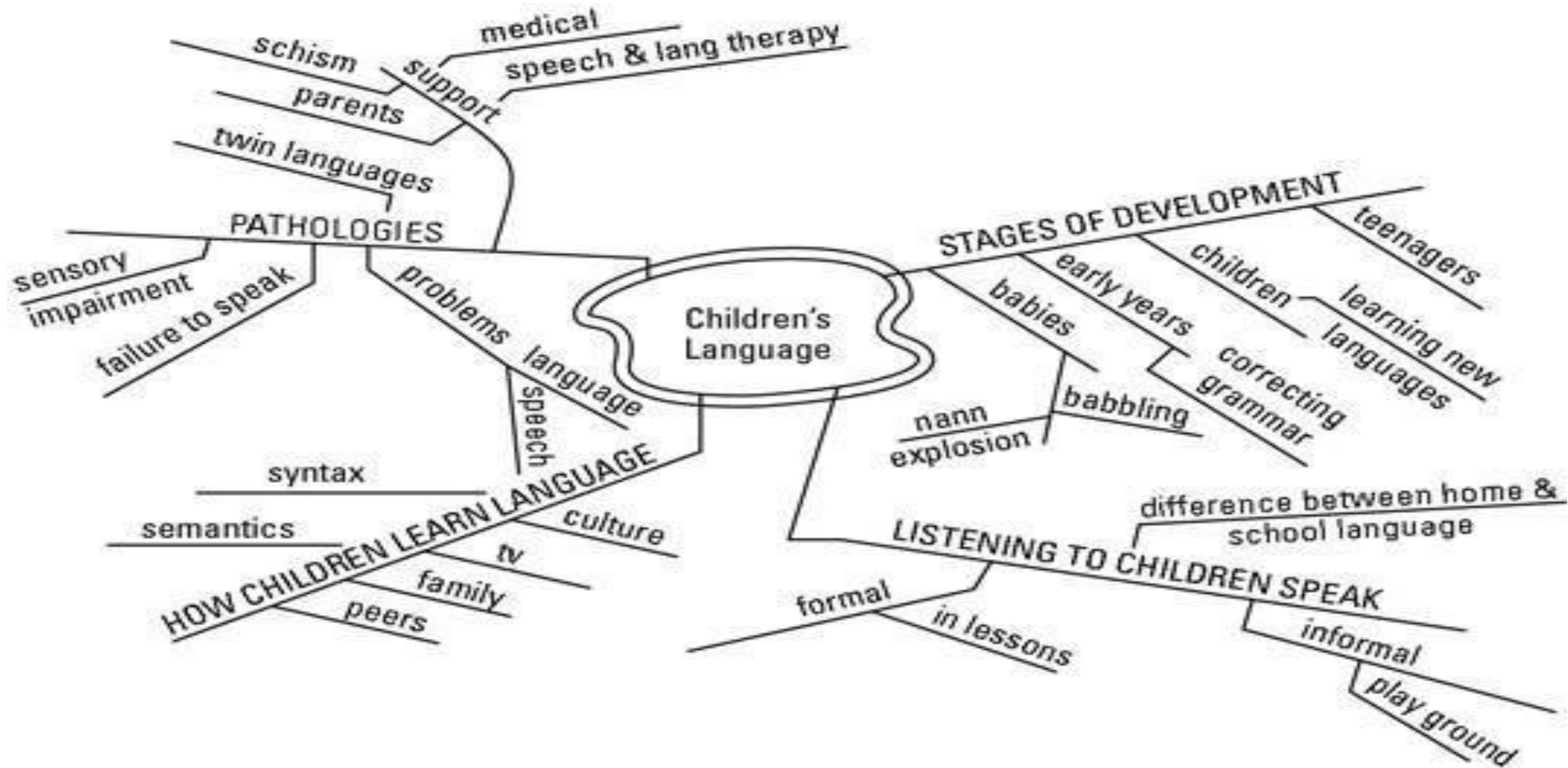
Faktisk medvirkning

Kreative tankekart

Eks. Systematisk tankekart

Fagfornyelsen og elevmedvirkning

- Tenke relevans og medvirkning i planlegging av undervisning
- Elevene bør medvirke i alle læringsprosesser
 - eks. innhold, kjennetegn, læringsaktiviteter, vurderingsmetoder